

ČAJ

Pro chvíle pohody

DUBEN 2013

Časopis Autorů Jičínska

SONET O NÁVRATU DO TRNÍ

Ptáci se neptají kudy vede cesta
a nečtou rozcestníky
Snad vyčistí jen peří
před letem do Afriky

Pak neutonout v moři
a nepodlehnout poušti
vyhnout se ráně z houští
a snům co přes den shoří

Vrací se sem kde klíčí známé zrní
a ač tu přespávají v trní
zas rok co rok přiletí znova

Já také nejvíc věřím
šípkovému keři
v úvozu mého domova

Josef JINDRA

79

Vážený čtenáři,

po březnovém výletu na Slovensko
tentokrát zůstaneme doma v Královéhradeckém kraji.

Jako host se nám představuje trojicí povídek

Pavel Pešát z Týniště nad Orlicí,
člen Spolku přátel krásného slova (SPKS)
a Střediska východočeských spisovatelů (SVS).

A právě zástupce obou těchto východočeských sdružení
jsem požádal o rozhovor.

Manželé **Zuzana a Jan Hlouškovi** ze SPKS

mimo jiné v rozhovoru prozradili, že :

**„Každé dílo je svým způsobem originál a každé si může najít
svého čtenáře.“**

Nový předseda Střediska východočeských spisovatelů

Lukáš Vavrečka se přiznává, že :

**„Mnohem výživnější pro mne ovšem je,
podílet se na literární kultuře, zkrátka literaturou žít.“**

Kromě toho jsem si dovolil představit **Škrabákovu expedici**
a její zatím poslední počín **„Odpor je zbytečný“**.

Domácí autory zastupuje **Josef Jindra** (2 básně)

a povídkami **Ilona Pluhařová** („Smlouva s ďáblem)

a **Václav Franc** („Mimořádné volby v Dolní Lhotě“).

A příště se opět podíváme na Slovensko, dozvíme se, jak se v
Martině žije v česko – slovenské rodině Zuzce z Martina a Pavlovi z
Jičína, kteří se seznámili právě na našich literárních akcích a již
několik let žijí jako manželé a vychovávají dva syny.

Trošku více sluníčka a konečně jaro

Vám přeje

Václav

HOST ČAJe:

Pavel PEŠÁT

Mgr.
*1969

Žije v Týništi nad Orlicí
Pedagog.
Prozaik, autor autobiografických
povíděk.
Publikuje v časopisech.
E-mail: pavelpesat@seznam.cz

Člen SVČS – oblast Orlicko,
Člen Spolku přátel krásného slova

Pavel PEŠÁT **Horolezec aneb Mé horolezecké začátky i konce**

Když mi bylo kolem patnácti let, cloumaly se mnou nejrůznější vášně. Mezi ty nejsilnější, která se ve mně v té době začala probouzet, patřilo i horolezectví. Při četbě knih o himálajských i jiných výpravách jsem spoluprožíval s horolezci jejich dobrodružství, v duchu jsem putoval k vysokých horám a pak s cepínem, jištěn na dlouhém laně, pomalu stoupal vzhůru po nepálských a tibetských osmitisícovkách obklopen žlutým, modrým a také rudým a fialovým světlem vysokohorského ticha.

Leccos o tom, jak jsem tuto vášeň vnímal, napovídají i slova z mé oblíbené knihy, která jsem si tehdy téměř krasopisně opsal do deníku: “V závratné výšce visí na horské stěně na nejistém chytu člověk. Pomalu, za maximálního nervového a fyzického vypětí leze centimetr po centimetru nahoru. Kdyby se jen jednou špatně zachytil, spadl by jako kámen stovky metrů hluboko na suť u paty stěny. Přes všechno nebezpečí ho však naplňuje nesmírná radost z tohoto zápasu o dobytí vrcholu čnicího nad ním.”

Ano, i já jsem pocítoval velkou touhu lézt po skále nebo stoupat po svahu vysoké hory, cítit napětí z hrozícího nebezpečí, a hlavně velké uspokojení z boje s přírodou a vítězství na vrcholu. Nejprve jsem o tom všem jen snil, brzy jsem se však rozhodl začít své touhy uskutečňovat.

Mně nejbližším člověkem, který se mnou mohl můj rodičí se entuziazmus pro horolezectví sdílet nebo ho aspoň chápat, byl můj o tři roky mladší bratr. Nevím, jestli se mi ho podařilo slovy přesvědčit o tom, jak úžasné pocity může člověk při horolezectví zažívat, nicméně souhlasil se svou účastí na společném výletu do pískovcových skal se mnou a naší babičkou.

Motoráček, v němž jsme cestovali já, brácha a babička, se blížil k známé turistické a horolezecké oblasti. Ve voze plném cestujících tvořili jejich nemalou, možná dokonce podstatnou část horolezci. Dali se poznat nejen podle sportovního oblečení, batohů a lan, které s sebou vezli, ale i podle toho, že se většina z nich bavila mezi sebou o lezení. Někteří dokonce probírali nad otevřenými horolezeckými průvodci chyty, hodiny, spáry, komíny té které skály, již se rozhodli zlézt, včetně techniky jejího zdolávání a stupeň její horolezecké obtížnosti. Není divu, že jsme s bráchou špicovali uši a nadšení horolezců nás pomalu rozehřívalo. Těšilo mě, že z nemalé části rozumím i horolezeckému slangu, který užívali; měl jsem přece už leccos načteno.

Já ani brácha jsme jako horolezci spíš nevypadali, i když jsme byli také rozhodnutí vylézt na nějakou skálu. Úplně lehkomyšlní jsme však nebyli. V batohu jsme si s sebou vezli “lano”, na které jsme měli v úmyslu se při lezení přivázat. Nebylo to však horolezecké lano, na jehož zakoupení bychom samozřejmě neměli peníze, ale spíše silnější provaz, který používali rodiče už léta k stěhování nábytku či jiným podobným účelům. Zda by tento provaz vydržel můj či bratrův pád ve stěně, nevím. Tehdy jsme si s tím hlavu moc nelámali, protože jsme si hodně věřili. I kdybychom se však k lanu přivázali sebelíp, v případě pádu jednoho z nás by nám takový způsob jištění spíše uškodil, než pomohl; neměli jsme totiž ani jednu karabinu, takže kdyby sletěl ze stěny jeden z nás, strhl by svou vahou druhého přivázaného. V případě mého pádu by šlo všechno nejspíš ráz naráz; byl jsem totiž už v té době docela pěkný habán, zřejmě po svém sportovně založeném otci. Jak už jsem řekl, o nemalých rizikách souvisejících s naším špatným jištěním jsme příliš neuvažovali, “lano” nám spíše dodávalo pocit, že i my patříme k horolezcům.

Už v motoráčku stačila babička objevit v batohu “lano”, a nezůstaly jí utajeny ani naše horolezecké úmysly, jež jsme nijak zvlášť netajili. Záhy se ukázalo, že babička nedůvěřuje nejen naší výzbroji, ale ani našim schopnostem. Nejprve se nás úpěnlivě snažila přesvědčit, abychom od

svých horolezeckých plánů ustoupili. Když ale pochopila, že jsme neoblomní, rozhodla se hledat pomoc u přítomných horolezců. Ostatně, co jí asi tak zbývalo? Celá zoufalá pohlédla na nejbližší skupinku alpinistů:

“Páni horolezci, páni horolezci, představte si, že tihle moji vnukové chtějí dnes lézt na skály! Vzali si k tomu s sebou takové chatrné lano. Navíc jsou nezkušení a mohlo by se jim něco stát!”

Babiččina slova hravě přehlušila zvuk motoráčku a upoutala pozornost nejen nejbližších alpinistů, ale také většiny ostatních cestujících ve voze. Nemusím snad dlouze popisovat, jak jsme se v té chvíli s bráchou cítili. Důrazně jsme babičku žádali, aby přestala okamžitě s podobnými řečmi zatěžovat přítomné alpinisty. Nyní však byla pro změnu neoblomná naše drahá babička.

Poté, co jsme ukázali jednomu z přítomných a určitě nejen věkem vyzrálých horolezců na jeho přání naše lano, musely mu nejspíš vstát hrůzou všechny vlasy i chlupy na těle.

“Vy jste se fakt zbláznili, kluci! To si chcete zlámat všechny kosti, když jste ukradli mamince šňůru na prádlo, že jo?!”

Tato důrazně vyřčená slova i smích ostatních horolezců mě a bratra hluboce zasáhla a určitě zmrazila i naše horolezecké sebevědomí – ne však na dlouho. Od našeho úmyslu nás totiž nikdo z přítomných cestujících neodradil, i když už jsme o něm přestali mluvit.

Ve skalách jsme babičku předběhli, vešli do skalního labyrintu v blízkosti naší pěšiny a začali s bratrem lézt na jednu z pískovcových stěn. Velmi brzy jsme ale slyšeli babiččino zoufalé volání. Nemohla nás najít, protože skála, po níž jsme lezli, nebyla zprvu z pěšiny vidět. Bylo nám jí líto, ale naše odhodlání vylézt na skálu bylo větší. Konečně se babička protáhla úzkou skalní průrvou u cesty a spatřila skálu a pak i nás dva, jak po ní lezeme. Protější, technicky dosti náročnou stěnu, zdolávali zrovna nějací horolezci.

“Proboha, pánové, naproti vás lezou na skálu mí vnuci! Mají s sebou jen takový tenký provaz, udělejte něco!”

Babiččino zoufalé volání se neslo v důsledku skalní ozvěny k nám a určitě i k horolezcům v protější stěně vždy několikrát. Horolezci nás sice důrazně napomenuli, abychom slezli na zem, ale pozice v technicky náročné stěně jim neumožňovala, aby podnikli pro naši záchranu více. Mezitím jsme zmizeli babičce z dohledu za skalním výběžkem.

Radost z lezení mě úplně ovládla. Vůbec jsem nemyslel na to, že já ani bratr nevíme nic o technice lezení, ani s sebou nemáme základní horolezeckou výzbroj, bez níž by si netroufli zdolávat tuhle stěnu nejspíš ani zkušení alpinisti.

Babiččino zoufalé volání ještě více zesílilo. Znělo přímo fatálně. “Hned slezte dolů, nebo se zabijete!” opakovala už po x-té babička a po ní vždy i skalní ozvěna, dodávající jejím slovům ještě větší naléhavost. Lhal bych, kdybych tvrdil, že nás toto volání při lezení trochu nerušilo.

Po chvíli nebezpečného traverzování jsem pohlédl dolů, a když jsem uviděl hluboko pod námi pěšinu, po níž jsme já a bratr s babičkou přišli, zatočila se mi hlava. Také se mi trochu roztrásl ruce a nohy. Musel jsem se chytit pevně skály a na chvíli přestat lézt. Určitě to bylo z té hloubky pod námi, protože jsem ještě nikdy nelezl v takové výšce. Roli v tom sehrála možná i skutečnost, že jsem uviděl babičku. Když jsme se jí ztratili za skalním labyrintem z očí, vrátila se opět na pěšinu. Naštěstí nás babička neviděla.

Já i bratr jsme pokračovali v opojném lezení. Naše pozice ve stěně se ale stávala stále nesnadnější. Nějakou dobu bychom určitě dokázali ještě ze skály bezpečně slézt, ale myslím, že o tom jsme neuvažovali. Chtěli jsme prostě lézt stále výš, až na vrchol.

A pak se to stalo. Octl jsem se v místě, kde jsem cítil, že jediný krok nahoru, dolů či kamkoli jinam by znamenal pád z mnohametrové výšky.

“Nejde to, brácha!” řekl jsem zoufale.

“Hned slezte dolů, nebo se zabijete!” uslyšel jsem opět babiččin hlas.

V důsledku hrozícího nebezpečí jsem byl bdělejší než jindy. Dobře jsem si uvědomoval, že kdybych nyní poslechl babiččinu radu, spadl bych ze skály hned, možná bych se přitom i zabil.

Podrážky bot mi začínaly na pískovci ujíždět. Jednalo se masivní pohory, na to si dobře pamatuju. Tehdy jsem totiž ještě nevěděl, že po pískovci se leze nejlépe v obyčejných kotníčkových bačkorách, které nosívali často důchodci. Takové boty se daly koupit skoro v každém obchodě s obuví.

Začaly se mi opět třást ruce a nohy. Tentokrát nešel ale ten třes zastavit a stále sílil. Věděl jsem, že dlouho se už na skále neudržím. Zároveň jsem se ale bál pohnout, protože jsem také věděl, že sebemenší pohyb by v téhle chvíli mohl znamenat můj pád z mnohametrové výšky. Cítil jsem děsný strach. Přál jsem si jít s bráchou a babičkou jen tak po pěšině pod námi a radovat se z našeho výletu.

“Nemůžu se hnout! Asi se odsud nedostanu!”

Brácha se ke mně přiblížil, co nejvíce mohl, a řekl: “Podej mi ruku!”

Udělal jsem, co mi řekl, a cítil jsem, jak mě táhne k sobě. A jak mě k sobě přitáhl, tak jsme se trochu objali a pak jsme šťastně slezli ze skály.

Během zpáteční cesty motoráčkem byla babička velmibledá a opakovaně mně a bratrovi připomínala, jak jsme ji naším lezením bez jakýchkoli

zkušeností a horolezecké výzbroje vyděsili.

“Ani když jsem se za ukrývala za války při bombardování ve sklepě,” tvrdila babička, “nestrachovala jsem se o svůj život tolik jako dnes o vás.”

Prosili jsme ji, aby se o našem lezení před mámou nezmiňovala. Babička odpověděla, že si to ještě rozmyslí. Od té chvíle se už ale nezdála být vůbec posmutnělá. Nejspíš si uvědomovala, že je to ona, kdo drží nyní v ruce ty správné trumfy.

Po našem návratu ze skal máma zjišťovala, jak jsme se měli.

“Já nebudu nic říkat,” prohlásila významně babička. Už samotný tón jejího hlasu a zapoulení babiččiných očí však prozrazovaly mnohem víc než její slova.

“Co ti mí kluci zase provedli?” zeptala se vystrašeným hlasem naše mamka, která už znala svou mámu natolik dobře, aby se z jejích slov i doprovodného hereckého mistrovství dovtípila, že to s námi neměla babička na výletě snadné.

“Nebudu nic říkat, protože nechci žalovat,” rozechřivala se pomalu babička, “na to, co jsem si ale užila se svými vnuky při dnešním výletě do smrti nezapomenu.”

“Co jste babičce provedli?...Co se stalo?” ocitli jsme se vzápětí já, bratr a babička pod palbou máminých naléhavých otázek.

Babička byla dosud plná emocí, o něž se musela – jak mně i bratrovi později řekla – v zájmu celé naší rodiny se svou dcerou podělit. “Kluci byli nejdříve hodní. Pak mi ale utekli a lezli na vysokou skálu. Neměli žádnou výzbroj, jen takové obyčejné lano, nebo spíš provaz. Volala jsem na ně, i horolezci na ně volali, ale kluci nechtěli ani za nic slézt.”

Vystrašená máma dala hned mně i bratrovi přednášku o všech možných nebezpečích, jaká lezení na skály představují, a důrazně a jednou provždy nám jej zakázala.

Kdo ale poznal podobné adrenalinové opojení z lezení i hrozícího nebezpečí jako já a bratr při zdolávání pískovcové stěny, dá mi jistě za pravdu, že touží prožívat podobné pocity znovu.

Nedlouho po výletu s bráchou a babičkou do skal jsem začal chodit na gymnázium. Během krátké doby jsem nejen fyzicky, ale hlavně psychicky dost vypěl.

Uvědomil jsem si, že nejlepší způsob, jak můžu získat potřebné základní znalosti o lezení i horolezecké zkušenosti, je, abych se přihlásil do horolezeckého oddílu.

Brácha vstoupil v této době nejspíš do předpubertálního období, a horolezeckou vášeň se mnou přestal bohužel sdílet.

Zájem o horolezectví se mi ale podařilo probudit u mého spolužáka

Zdeňka a později i mého nejlepšího kamaráda. Nedlouho po začátku školního roku jsme začali společně navštěvovat horolezecký oddíl. Na podzim a v zimě jsme se většinou scházeli spolu s ostatními horolezci jednou až dvakrát týdně v posilovně a zvedali jsme činky. To mi celkem šlo, protože jsem měl dobře stavěnou, atletickou postavu.

Během setkávání v posilovně jsme já a můj spolužák poznávali nové přátele – horolezce a hltali jsme jejich zážitky a zkušenosti z lezení. Naši přátelé z oddílu nejen ochotně odpovídali na naše zvědavé otázky týkající se lezení, ale někteří nám dokonce opakovaně nabízeli, že můžeme jet lézt s nimi a s potřebnou horolezeckou technikou nás seznámí v praxi.

Jako první se domluvil na společném lezení s jedním horolezcem z oddílu můj spolužák Zdeněk. Od té doby začal jezdit s přáteli z oddílu do skal častěji. O svých zážitcích z lezení mluvil v superlativech.

“Tak co, kdy to zkusíš ty?” ptal se mě Zdeněk opakovaně, když už byla horolezecká sezóna v plném proudu. Tutéž otázku mi pokládala i větší část horolezců z oddílu. Ti, kteří se mě na to neptali, se na tuto otázku snažili nejspíš odpovědět alespoň sami sobě v duchu.

Já bych se byl vydal lézt s někým z horolezců z oddílu už dřív, kdyby ovšem nebyli proti jakýmkoli horolezeckým aktivitám mí rodiče, zejména máma. Existoval však ještě jeden důvod, proč jsem se do lezení moc nehrnul: měl jsem nedostatek horolezeckého sebevědomí.

Od chvíle, kdy se máma a od ní i táta dozvěděli o mých horolezeckých vášních, zasívali do mě opakovaně semínka obav, takže není divu, že mnohá vyklíčila a vyrostla v pořádný strom. Zatímco máma se mě snažila odradit od horolezectví tím, že mi opakovaně a velmi barvitě líčila ta nejhorší nebezpečí spojená s lezením, táta se o totéž pokoušel tak, že mi vysvětloval, jak mám po něm a předcích z jeho strany k tomuto sportu nevhodné genetické předpoklady. “Ty máš, chlapče, statnou a svalnatou figuru po mně. Výborně bys například házel oštěpem nebo běhal čtyři sta metrů. Kdybys trénoval častěji tenis, určitě bys mohl hrát i závodně. Víš přece, že i já jsem získal za všechny tyto disciplíny řadu ocenění.” Podobná slova jsem slyšel od táty častěji. “Na horolezectví ale zapomeň. Pro tento sport máme moc těžké kosti,” nezapomínal mi táta během svých proslovů nikdy připomenout.

Není divu, že se mi slova rodičů dostávala pod kůži.

A tak jsem chodil ještě dost dlouho po začátku horolezecké sezóny stále do posilovny a soupeřila ve mně touha po adrenalinovém horolezeckém opojení se strachem z lezení, který ve mně neustále pěstovali rodiče. Se svými horolezeckými touhami jsem se rodičům pochopitelně přestal svěřovat.

Divil jsem se ale, že mi rodiče dosud nezakázali navštěvovat horolezecký oddíl. Nejspíš si mysleli, že mi bude stačit, když se mé oddílové aktivity omezí na věčné cvičení v posilovně.

Jednou jsem se vydal do skal se Zdeňkem a jedním horolezcem z našeho oddílu.

Tehdy jsem vydržel je při lezení jen sledovat.

Vždy mě bavilo pozorovat horolezce při lezení a baví mě to dodnes. K tomu, aby se mi rozbušilo srdce, mi tenkrát stačilo, když jsem horolezce viděl, jak si rozbalují své lezecké “nádobíčko”. Horolezci pro mě byli hrdinové. Sledoval jsem je při lezení, obdivoval jejich um a odvalu. Tu a tam jsem slyšel, jak si mezi sebou vyměňují důležité informace, na nichž mohl záviset jejich život, nebo jen žertují, aby se odpoutali od přebytečného napětí a strachu. Jejich hlasy provázelo tu a tam zacinkání karabiny. Vdechoval jsem s nimi všudypřítomnou vůni skal a spoluprožíval jejich výstup...Cítil jsem přitom mírné opojné vzrušení. Zejména při našem posledním výletě do skal se Zdeňkem a naším kamarádem – horolezcem z oddílu jsem si uvědomoval, že bych chtěl být v kůži obou mých přátel, protože pak by bylo mé vzrušení mnohem intenzivnější a opravdovější, než když je pouze pozoruju.

Příští týden se zmínil při středečním tréninku v posilovně jeden z nejzkušenějších a nejostřílenějších horolezců Karel v oddíle o tom, že v sobotu jede ložit do známé horolezecké oblasti. Dodal jsem si odvahy a zeptal se ho, jestli by mě vzal ložit s sebou a trochu mě přitom obeznámil se základy horolezecké techniky.

“Není problém,” odpověděl lakonicky ostřílený alpinista Karel, přezdívaný nejspíš nejen v našem oddíle Karlos, a nemrkl přitom ani okem. “Sedák ti pučím, mám dva, a jednu větší přilbu taky vlastním.”

Ihned poté, co Karlos souhlasil, že mě vezme lézt s sebou, pocítil jsem ne právě malý strach. Uvědomil jsem si totiž, že už brzy zažiju na vlastní kůži nejen krásné horolezecké adrenalinové opojení, ale také všechna nebezpečí spojená s lezením, před nimiž mě rodiče opakovaně varovali.

Překvapilo mě, jak rychle Karlos souhlasil, že mě s sebou vezme lézt, a s jakou samozřejmostí v hlase mi to oznámil. Jeho klidný hlas mi byl sice sympatický, ale strachu z lezení s opravdovou horolezeckou výzbrojí mě zbavit nedokázal.

“A co lano a karabiny?” zeptal jsem se dost hloupě. Cíle, které má otázka sledovala, mé nitro znalo, i když jsem si je nechtěl sám před sebou přiznat. “Nemůžu zaručit, že mám dost spolehlivé lano na to, aby vydrželo tvůj případný pád,” chtěl jsem od Karla slyšet. Nebo: “Bohužel mám pro nás oba dost málo karabin.”

Kdyby totiž Karlos něco podobného řekl, má premiéra s opravdovou horolezeckou výzbrojí by se posunula na neurčito. A přitom bych si nemusel sám před sebou připadat jako zbabělec, který se nepokusil si lezení s horolezcem ani domluvit. Jenže je pravděpodobné, aby jeden z nejzkušenějších alpinistů v oddíle, který se věnoval horolezectví v létě v zimě, neměl dost bezpečné lano a dostatek karabin?

“Lano a karabiny samozřejmě mám,” odpověděl Karlos. Z jeho tázavého pohledu jsem navíc usoudil, že se asi diví, proč se ho vyptávám na takové samozřejmosti. “Napoprvé žádnou vlastní výzbroj nepotřebuješ,” dodal, “časem si ji pořídíš.”

Během tréninku mi Karlos také oznámil, abych se přece jen zítra večer stavil u něj doma a vyzkoušel si přilbu. Svitla mi poslední naděje: Kdyby mi byla přilba malá, výlet do skal by se nekonal. Následující den se ale ukázalo, že mi přilba padne jako ulitá. Karlos mi během této první krátké návštěvy u sebe doma oznámil, co si pozítří s sebou nemám zapomenout a v kolik si dáme sraz na nádraží. V té době jsem si myslel, že mému sobotnímu lezení s horolezcem už nestojí nic v cestě. Věřil jsem, že pokud mámě řeknu, že se mi bude při lezení věnovat nejzkušenější horolezec z oddílu, nebude proti mému výletu do skal nic namítat. Zatím jsem se ale rozhodl o svých sobotních plánech před mámou mlčet. Věděl jsem, že by se mě začala vyptávat na řadu věcí a možná by ji můj plán přece jen trochu zneklidnil.

Samozřejmě mě napadlo, že bych jí o mém sobotním lezení nemusel říkat vůbec. Jenže máma se vždycky zajímala o to, kam se chystám a co dělám...Co když ale spadnu a stane se mi úraz? Možná i smrtelný? Může se stát, že už rodiče ani bráchu neuvidím. Dokáží mi pak odpustit, že jsem jim při našem posledním setkání lhal? Že jsem jim neřekl, kam jedu? Když ale rodičům naopak o všem řeknu, vystavím je zbytečnému strachu.

Celé páteční dopoledne a kus odpoledne jsem se mučil úvahami, zda mám mámě o svých úmyslech říci nebo ne. Věděl jsem, že lhaní nikdy nebylo a není mou silnou stránkou. A lhát jim v tomto případě, kdy mi hrozí taková nebezpečí, možná i smrtelná, mi připadalo kruté a nesprávné. Až do této doby jsem vydržel o svých horolezeckých plánech mlčet jako hrob. V pátek odpoledne, když byl táta ještě v práci, rozhodl jsem se mámě vše říci. Aniž bych si to chtěl přiznat, hrál v mém konečném rozhodnutí sdělit mámě pravdu tu nejpodstatnější roli fakt, že jsem se příliš bál o svůj život.

“V sobotu se vydám s jedním z nejzkušenějších horolezců v našem oddíle do skal a on mě bude učit lézt,” oznamoval jsem mámě poněkud roztřeseným hlasem. Už během těchto slov jsem cítil, jak ze mě opadá

velká část mého strachu, který jsem přenesl okamžitě na mámu. “Nic se o mě neboj, je to zkušený alpinista,” dodal jsem ještě na závěr svého krátkého doznání. Ještě v té chvíli jsem já, hlupák, stále věřil, že máma mému záměru snad požehná. Víc mě už ale máma mluvit nenechala.

“Nikam nepojedeš! Ty si stále ještě neuvědomuješ, jak je horolezectví nebezpečné?! Copak jsem ti to neopakovala dostkrát?... Kdyby ses zabil, nebo se ti stalo něco vážného, já bych...” Z lásky a úcty k mé mámě se nebudu zmiňovat, co mi máma říkala, že by v takovém případě udělala.

“Prosím tě, nech toho! Je to nejlepší a nejzkušenější horolezec v našem oddíle!” opakoval jsem znovu mámě. Má snaha uklidnit mámu a zároveň ji přesvědčit, aby mi lezení povolila, byla marná. Myslím, že jsem se ale choval statečně. Navzdory všemu strachu z lezení, který se mámě dařilo ve mně ještě vystupňovat.

“Je mi úplně jedno, kolik má zkušeností. Jestli se ti něco stane, budeš mě mít na svědomí!” zněla mámina odpověď. Opět jsem se přesvědčil, že jsou situace, kdy umí být moje máma neoblomná jako skála. Takový hysterický výstup bych byl od ní ale nečekal ani v nejhorším snu.

“Hned za ním půjdeš a řekneš mu, že nikam nejedeš!”

“To chceš, abych za ním šel domů a udělal ze sebe šaška?”

“Žádného šaška... Prostě mu jen řekneš, že nikam jet nesmíš! Nebo mi řekni, kde bydlíš, a já za ním půjdu sama!”

Vzteky jsem byl celý bez sebe. Máma taky. V určitých věcech jsme si byli s mámo dost podobní. Cítil jsem zároveň sebelítost a zahanbení. Mé horolezecké i osobní sebevědomí, mé já, se ocitlo hluboko pod bodem mrazu. Musím se přiznat, že jsem v tuhle chvíli mámu nenáviděl. Vztekle, se slzami v očích, jsem vyházel z mého batohu věci již připravené na zítřejší výlet do skal. Na druhou stranu jsem však mámě částí svého já děkoval, že mě odvedla od podniku, který by možná znamenal mou smrt.

Večer jsem se vydal na potupnou cestu ke Karlosově bytu. Zazvonil jsem na jeho zvonek a řekl mu, že s ním potřebuju mluvit.

“Já...já, máma mi sehrála doma divadlo a zakázala mi jet do skal. S tebou to nemá nic společného, máma se o mě prostě bojí,” oznamoval jsem zahanbeně Karlosovi před dveřmi jeho bytu.

“No, to se nedá nic dělat,” řekl Karlos neutrálním hlasem. Tvářil se tak, že jsem moc nevěděl, co si myslí, ale možná si myslel o mě a mé mámě své. Možná si myslel i to, co bych považoval za nejhorší, že si může myslet: totiž, že jsem maminčin mazánek. Ale nic takového mi neřekl, aspoň za to jsem byl rád.

“Moc se omlouvám... Omlouvám se,” blekotal jsem.

“To je dobrý, nemusíš se omlouvat,” řekl horolezec. Zdálo se mi, že jeho

pohled je v té chvíli soucitný. Možná si myslel, že to nemám doma jednoduchý, ale ani to mi neřekl.

Večer zaklepal na dveře mého pokoje táta. “Nezlob se, že ti do toho mluvím, synku, ale mamka má pravdu. Tomu tvému spolužákovi Zdeňkovi se to loží po skalách, když je takový střízlík, ale my máme postavu na jiné sporty.”

Pavel PEŠÁT **„Huráá do zolo!“**

„Jedeme do zolo!“ volají děti z děčáku při cestě autobusem do Hradce. „Do zoo!“ opravuju je.

Od mého upozornění neuplyne ani minuta a už Krokodýl Marta volá: „Huráá do zolo!“

Zmíněnými zvoláními projevují děti radost z výletu do ZOO i při cestě vlakem z Hradce do Dvora Králové. Abych mé kamarády zklidnil, vybězím je, aby se pokusili postupně volat na každého z nás, účastníků výletu do ZOO, jeho zvířecí přezdívkou. Každý jsme si ji vybrali dle vlastního uvážení už při cestě k autobusu. Snad nejvíc se nasmějeme, když se děti marně pokouší vytvořit správný tvar vokativu přezdívky mé: „Nosorože!..Nosorohu...Nosorožce!... To ne, tak nosorožíku!“ Už mi z těch chybných tvarů (patvarů) brní uši, a tak jim prozrazuju, jak je to správně: „Nosorožče!“ Jenže tohle slovo jim zase nějak nejde správně z pusy.

Nedlouho po příchodu do ZOO přijdeme k výběhu pro slony. Venku jsou čtyři chobotnatci. Dva z nich se mezi sebou perou (vypadá to, že spíš z legrace), další otvírá tlamu a uchopí do ní horní okraj určitě více než dva metry vysokých železných vrat oddělujících venkovní výběh od pavilónu. Poslední ze slonů si omotal do chobotu jakýsi klacek. Pevně si ho chobotem drží a přední částí prodlouženého nosu si z něho olupuje kůru a hned si ji, rovněž chobotem, strká do tlamy. Slon, který držel ještě před chvílí v tlamě vysoká vrata, přichází na okraj ochranného příkopu, co nejbliže k nám. Když natáhne chobot směrem k nám, dělí nás a tohoto největšího suchozemského savce jen pár centimetrů. Ano, na jeho natažený chobot můžeme snadno dosáhnout. A tak všichni mí kamarádi i moje přítelkyně Lída začnou slona po chobotu nebojácně hladit. Zdá se, že slon na to čekal a dělá mu to dobře. Celý se chvěju při představě, že kdyby tu nebyl ochranný příkop, stačilo by nám udělat nanejvýš tak čtyři pět kroků a stáli bychom přímo před tímto obrem. A kolik kroků by v takovém případě stačilo slonovi, aby stál přímo před námi, nebo – nedej bůh – nás zašlápl?

Dva nebo tři nanejvýš? „Opatrně!“ napomínám děti i Plameňáka Lídu. „Mějte se všichni při dotýkání slona na dobrém pozoru!“

„Neboj se, on je hodný!“ snaží se mě uklidnit Krokodýl Marta. Že by uměla naše pětiletá kamarádka číst myšlenky tohoto obrovitého zvířete? Nechce se mi něčemu takovému uvěřit. Přesto mě její slova trochu uklidní. I já se odvážím si slona pohladit po jeho suchém, drsném chobotu. Je to naprosto úžasný pocit! Najednou jsem přesvědčen, že jsme se slonem děsní kamarádi, i když před ním nepřestávám mít nadále značný respekt. A tento přátelský kontakt se slonem dodává určitě nejen mně pocit vlastní významnosti. Dívám se do jeho dobráckého oka. Určitě musí mít i tento zvířecí obr přátelské pocity, jinak by nám svůj chobot jen tak sám od sebe nenabízel k hlazení.

Prohlížíme si i další zvířata, například gorily nebo nosorožce, která se sice také nechovají nijak nepřátelsky, ale všechna budí nejen svým výrazem značný respekt.

Po alespoň dvou hodinách strávených prohlídkou zvířat se vydáváme konečně k safari, které má být pro nás zlatým hřebem dnešní návštěvy ZOO. Já a Lída cestou pokládáme našim kamarádům otázky o zvířatech. Například: „Co jedí opičky?“ Nebo: „Jak rozeznáme slona afrického od slona indického?“

U vchodu do safari, zjistíme, že poslední autobus odjíždí už za pár minut. Není to moc velký autobus a je celý pomalovaný veselými barvami a jeho okna nejsou zasklená. Kromě pana řidiče a jakéhosi postaršího páru jsme v něm já, Lída a naši kamarádi jediná cestující. Je docela chladno, do oken prší (což není koncem září tak neobvyklé) a pan řidič nám do mikrofonu sděluje, co právě vidíme. Obdivujeme kormorány, pastelově oranžové a růžové pelikány, buvoly, pakoně, muflony a spoustu dalších zvířat, které tu žijí na celém území safari docela volně jako jinde v přírodě.

„Víš ty, Tygře, že v safari žijí i sloni, kteří občas napadnou i autobus a převrátí ho?“ snažím se dobírat si vážného Rudlu na sedadle přede mnou. „Opravdu?“ ptá se Rudla nedůvěřivě a já ho nechám ještě chvíli na pochybách, než mu přiznám, že jsem ho chtěl jen tak pošádlit.

Najednou nám zničehonic vejde do cesty jakési veliké čtyřnohé zvíře s dlouhatánskými rohy. Zastaví se uprostřed silnice a překvapeně na nás zírá. Jako by říkalo: „Co tu pohledáváte, vy pitomci?“ Také řidič musí zastavit, aby zvíře nepřešel. „To majestátní zvíře, které vidíte,“ oznamuje muž za volantem, „je antilopa losí. Jedná se o největší žijící antilopu. Samec váží až jednu tunu.“ Spíše než tato informace nás zajímá, co budeme dělat, když se ta antilopa nepohne.

Vtom vstane ze sedadla osmiletý a dost málomluvný Lev Filip a s pěsti

zdvíženou nad hlavou zahrozí: „Já ho vyženu, bejka!“

A svět se, div se! Antilopa losí se pokorně zvedne. Ještě jednou se na nás podívá, tentokrát vypadá její pohled dost přihlouple, a líně odkráčí z vozovky. A náš autobus opět vyrazí na cestu po safari.

Já i Lída jsme si sice mysleli, že budeme během dnešního výletu děti více vzdělávat sami, ale i tak z něj máme dobrý pocit. Všichni jsme viděli spoustu zvířat a zažili nemálo dobrodružství. Navíc se také ukázalo, že děti umí se zvířaty leckdy komunikovat i bez hlubších znalostí o jejich životě. A také se i tentokrát potvrdilo, že mnohdy, všem plánům navzdory, je to především náhoda, co činí život tak nepředvídatelně krásný.

Pavel PEŠÁT

Náš první výlet parní mašinkou

Parní mašinka 310 006, nejstarší provozuschopná parní lokomotiva v Čechách, vyrobená v roce 1879 ve Vídni, se vydává z hradeckého nádraží do města pohádky. Tak se říká Jičínu v době stejnojmenného festivalu. V jednom z historických vozů připojených za lokomotivu cestujeme i já, moje přítelkyně Lída a tucet našich kamarádů - děti z Dětského domova v Nechanicích. O parní lokomotivě i celém vlaku mluvíme všichni od první chvíle jako o mašince.

Vyjedeme z nádraží a já otvírám okno, abych mohl vdechnout vůni páry. Jenže děti lezou hned v botách na dřevěné lavice a vystrkují oknem ruce a hlavy. A tak musím okno zavřít.

Zatímco Lída zklidňuje naše kamarády vyprávěním o Rumcajsovi, Mance a Cipískovi, přijdu na způsob, jak si společně užít dobrodružství intenzivněji. Za chvíli stojím na malé venkovní plošině spojující dva vozy, opatřené zábradlím, a Lída sem za mnou po jednom posílá natěšené děti. Každý tu se mnou krátce postojí a společně se radujeme z vůně páry, bičující naše tváře, a z ubíhající podzimní krajiny.

V Hořicích musí třístadesítka doplnit zásobu vody a já zdvihám naše kamarády k páce u stropu strojvůdcovské kabiny. Jakmile za ni zatáhnou, mašinka začne radostně houkat. Té radosti v očích dětí! Toho houkání!

Na nádraží v Ostroměři já a několik kamarádů také vystoupíme. Po jednom je zvedám vysoko nad hlavu a oni se otevřeným oknem soukají zpět do vozu. „Balíky do města pohádky!“ volám.

Snad všichni se přitom smějeme. Další děti za mnou přicházejí, některé přinejmenším podruhé, a žádají mě, abych ještě posílal „balíky“.

„Neblbněte, nebo nestačíte včas nastoupit!“ zlobí se Lída. Místo abych

se snažil děti mírnit, jsem prý stejný jako ony a podněcuju je k děláni vylomenin. Přiznávám, že se často s nimi raduju možná až příliš spontánně.

Na „pohádkovém“ náměstí si naši kamarádi užívají jízdy na kolotočích, houpání, pochutnávají si na různých sladkostech. Mnozí účinkující jsou oděni v historických kostýmech. Potkáváme šlechtilce s klobouky, bohatě zdobenými krásnými péry, husity v drátěných košilích i chudáky. Děti, já a Lída se společně chytíme za ruce s tanečnicemi v dlouhých volných sukních a všichni společně tančíme v kruhu. Středověcí muzikanti nás ještě více rozradostňují svou hudbou. Potěší nás také kováři a další řemeslníci ukázkami své práce. Do odjezdu mašinky už mnoho času nezbyvá. Přemlouvám Lídu, aby několika zájemcům povolila jít ještě „do učení“ v dovednostech pazdeřit (zbavovat len dřevitých částí), nebo vyrábět pergamen. Konečně poslechnu několikrát opakovanou výzvu mé přítelkyně, abychom se vydali k nádraží, nebo nám mašinka ujede.

Právě nastupuju jako poslední z naší skupiny do vozu, když se přede mnou objeví ve dveřích Lída.

„Chybí nám Markéta!“ volá vystrašeně. Ujistí mě, že děti přepočítávala.

Šel jsem poslední, měl jsem mít o všech přehled, vyčítám si.

Pohledem střelím po hodinkách. Jak daleko to může být k náměstí? bleskne mi hlavou. Kilometr a půl? Dva?

Ještě než vyběhnu, naše pohledy se krátce potkají. Musíš ji najít! Vraťte se včas! říkají oči Lídy.

„Kdybych se s Markétou nevrátil včas, pokus se mašinku pozdrzet!“

Utíkám, co mi síly stačí. Nesmíš se zastavit! povzbuzuju sám sebe.

Proběhnu jičínskou branou, vyběhnu na pódium uprostřed náměstí a zastavím se až u mikrofonu. Před ním stojí nějaký muž. Celý udýchaný mu vysvětluju, co se přihodilo.

„Ztratila se desetiletá dívka z dětského domova. Má štíhlou postavu a světlehnědé vlasy po ramena,“ oznamuje muž do mikrofonu. „A co měla na sobě?“ otočí se na mě.

Snažím se rozpomenout. Čas běží. Nakonec vezmu muži mikrofon: „Markéto! Čekám tě na pódiu. Mašinka odjíždí za pár minut!“

Pohledem pátrám po náměstí. Lidí ubylo. Jsou jich tu však stále desítky. Někteří si mě prohlížejí. Bez Markéty se vrátit nemůžu! Náhle mě napadne: co když ses už vydala k nádraží?

Seběhnu z pódia, mívám skupiny lidí. Náhle jeden druhého uvidíme. Markétiny oči plné strachu - a také radosti z našeho setkání.

Popadnu ji rychle za ruku. „Poběž! Ještě to stihneme!“

Utíkáme přes chodníky i přes silnice. Sotva se stačíme rozhlížet, aby nás něco nepřejelo.

„Už nemůžu!“ křičí.

„Zvládneš to! Ještě kousek!“

Nádraží i mašinku, která nedočkavě vydechuje spousty šedobílé páry, už máme na dohled. Z oken nás vyhlížejí Lída, děti i další cestující. A tak to ani jeden nevzdáváme.

Zdá se, že máme vyhráno!

Vbíháme na perón. Stojí na něm výpravčí. Netrpělivě se dívá na hodinky. Pak po mně šlehne vyčítavým pohledem.

„Díky, pane výpravčí!“ zavolám.

„Poděkujte vaší přítelkyni,“ přikývne muž v červené čepici.

Teď pustí Markéta mou dlaň. Nastoupí do vozu, po ní já. Než za sebou zabouchnu dveře, všimnu si, jak vytahuje výpravčí z podpaží plácačku, aby dal třístadesítce znamení k odjezdu.

Markéta se svalí na nejbližší lavici, vzlykavě se rozpláče a Lída ji utěšuje.

I já se z toho všeho trochu třesu, současně je mi po těle i po duši nádherně.

Nechci si ještě v úplnosti přiznat svůj podíl viny na ztrátě Markéty, přesto ho přinejmenším tuším. Po delší době znovu pohlédnu na naše kamarády a napadne mě: Příště budu důslednější, budu všude včas a také nebudu dělat s dětmi tolik skopičin. Pak možná ani na chvíli nepozapomenu, že za ně máme neustálou zodpovědnost... Užijeme si ale i potom další výlety tak krásně jako ten dnešní?

Josef JINDRA: Potkávání

Podobná deltě Nilu
ostychem ramen
cestu si hledá
kde má své moře

Podobná prameni
z bezradných písků
klopýtá v sobě
v nedůvěře

Podobná stínu ohně
shořelým stéblem

v popelu pláče
v nepokoře

Podobná stopám v jílu
vysychá léty
v pravěký otisk
dinosaura

Podobnou idolu
co byla Laura
stále ji potkávám
podivnou lásku

**„Každé dílo je svým způsobem originál
a každé si může najít svého čtenáře.“**

ROZHOVOR : ZUZANA A JAN HLOUŠKOVI

Zuzanu a Jana Hlouškovi jsem poprvé potkal na setkání spřízněných autorů nakladatelství Alfa – Omega v Dobřejovicích. Slovo dalo slovo a naše kontakty se začínají slibně rozvíjet. V jejich Škrabopisu vyšel článek o našem LiSu a tentokrát zase já chci představit Spolek přátel krásného slova z Kradce Králové v našem ČAJi. A protože oba patří k hlavním organizátorům spolku, bude nejlépe vyzpovídat je pěkně oba.

- Jak vlastně vznikl Spolek přátel krásného slova (=SPKS) a koho sdružuje?

ZH: Spolek přátel krásného slova vznikl oficiálně na jaře 2003. Za svůj vzor si členové vybrali barokního literáta Jana Jeronýma Skriptoria, řečeného Škrabák, a pokusili se navázat na jeho literární a kulturní odkaz. V současné době má 18 členů.

JH: V té době jsme s manželkou měli za sebou pořádání už tří ročníků

literární soutěže a hledali jsme platformu, která by soutěž a další literární počiny zaštitila. Nakonec jsme našli další tři spřízněné duše v univerzitním prostředí, se kterými jsme spolek založili.

- Jaké jsou vaše literární aktivity jako spolku? Kde se o nich může čtenář nebo zájemce o členství v SPKS dozvědět? A je Hradec Králové město kultuře zaslíbené?

ZH: To je moc otázek najednou. Na tu poslední bych asi odpovídala hodně dlouho. Pravda je taková, že HK se jako každé velké město může pochlubit velkou nabídkou kulturního vyžití, HK je navíc město “divadelní”, takže se tu člověk opravdu nenudí. Má to však i stinnou stránku – nabídka je mnohdy tak bohatá, že si aktivity vzájemně konkurují. Drobné spolkové počiny pak mají problém se prosadit. Přesto se nám daří fungovat už 10 let. V rámci podpory mladých začínajících autorů jsme nejprve pořádali literární soutěž O Cenu Hradeckého Škrabáka, která nyní pokračuje ve formě tzv. Škrabodílen. Jsou to dílny tvůrčího psaní, v rámci kterých se snažíme účastníkům vštípit nějaké zásady dobrého řemesla, vylepšovat jejich texty a dostat je pak na časopisecký trh. Já lektoruju dílnu Próza, máme ještě dvě – Poezie a Publicistika. Jinak také vydáváme vlastní časopis, jmenuje se Škrabopis a je k máni – stejně jako další informace – na našich stránkách www.spks.info.

- Jaké pořádáte akce? Chodí dostatek diváků?

ZH: Dříve jsme pořádali veřejná autorská čtení ve Sluneční čajovně na Velkém náměstí, jenže se změnou majitele to bylo stále složitější a zájem posluchačů upadal. V poslední době jsme se ustálili na tradici tzv. Literárních úterků, které se konají každé první úterý v měsíci. Jsou určeny hlavně našim členům a dalším sympatizantům z našeho okolí. Povídáme si na nich o všem možném, občas někdo poreferuje o zajímavé knížce či literární akci, dáváme prostor také k autorskému čtení s tzv. betatestingem. V průměru se nás sejde tak kolem dvanácti. Od dubna se budeme scházet na novém místě, a to v salonku Radiokavárny Českého rozhlasu, odkud půjde některé naše besedy vysílat naživo. Rádi bychom tak oslovili i širší veřejnost.

- Máte taky svoji vydavatelskou činnost. Třeba v lednové Kobře jsem představil knížku Zuzany Čtyři klíče. Co dalšího u vás vyšlo a co nového chystáte?

ZH: Ano, našli jsme maličkou neobsazenou niku – a tím je chybějící regionální nakladatelství. Založili jsme proto vlastní ediční řadu Škrabákova expedice, v rámci které vycházejí pouze místní autoři. Peněz však moc není, autoři si musí sami na vydání přispívat, a zatím jsme se nedostali přes produkci 1 knihy za rok. Naposledy jsme vydali knížku *Odpor je zbytečný*, obsahující sbírku vzájemně propojených povídek v žánru re-pre z pera kolektivu pěti autorů. Na letošní rok chystáme hlavně vydání spolkové almanachu s ohlédnutím za tou naší slavnou desetiletou historií.

- Jako autoři určitě sledujete i současnou literaturu. Kdo vás dejme tomu z českých autorů nejvíc oslovuje? Jakou knížku byste čtenářům doporučili k přečtení?

ZH: Možná to bude znít drze, ale já svou vlastní - tedy *Čtyři klíče*. I přes žánrové zařazení do fantasy může svým noetickým laděním oslovit každého jen trochu přemýšlivého člověka. Oblíbeného současného autora žádného nemám. A to jsem jich jako vystudovaná bohemistka načetla dost. Myslím si, že velká česká literatura odešla s Karlem Čapkem.

JH: Mě to drzé vůbec nepřipadá (smích). Já od dobré knihy očekávám, že mě přivede k zamyšlení, dá mi nový náhled na svět a také, že mě pobaví. Už Aristoteles tvrdil, že skrze smích se smrtelník může přiblížit bohům. Proto rád čtu (a píšu) humoristickou sci-fi. Bohužel českých autorů humoristické sci-fi je v současné době velmi málo. Tuším, že jsme tři. Takže s klidným svědomím doporučím vašim čtenářům knihu jednoho ze tří nejlepších autorů humoristické sci-fi u nás. Jmenuje se “*Odpor je zbytečný*”.

- Spolupracujete s dalšími literárními kluby v České republice nebo zahraničí? Co vám může případná spolupráce dát do vlastní činnosti?

ZH: Díky Vám začínáme spolupráci s dalšími literárními spolky konečně smysluplně rozvíjet. Už tu dříve byly nějaké pokusy, ale ztroskotaly na nedostatku času. Myslím si však, že si máme co vzájemně nabídnout. Můžeme se jednak inspirovat od druhých, jednak si i nabídnout pomocnou ruku. Minimálně můžeme rozšířit počet svých čtenářů :-)

- V tomto ČAJi představujeme tvorbu Pavla Pešáta, vašeho člena. Rádi postupně představíme i vaši tvorbu a tvorbu ostatních členů. Kdo další je členem SPKS?

ZH: *Většina našich členů jsou mladí lidé, kteří studují nebo pracují v Hradci Králové a okolí. Několik našich členů působí jako redaktori, máme ve svém středu i profesionálního grafika. Členská základna se dost obměňuje. Pavel Pešát patří spíše k těm skalním, je naším členem od 2007. Myslím, že je z nás také nejstarší. K zakládajícím členům patřím já, můj manžel, dále Jarda Svoboda (mykolog a esejista) a Tomáš Koloc (básník a pábítel). Ještě tu byl pátý pachatel, ale ten se se spolkem před dvěma lety rozešel.*

- Jak se díváte na budoucnost tištěných knih? Máte zkušenosti s e-knihami?

ZH: *S budoucností tištěných knih to nebude tak zlé, když se jich tolik nových objeví každý týden na pultech. Záplava knižní produkce má však dopady v tom, že kniha je dnes běžné spotřební zboží. Přečíst a vyhodit. Podepisuje se to často na kvalitě. Opravdu se dneska vydává kde co. Působím jako recenzentka pro server FantasyPlanet.cz a musím si pečlivě mezi tituly vybírat. Každopádně se e-knihám principiálně nebráním. Vlastním čtečku a je celkem prima pocit, že si v malé kouzelné skřínce vezu kamkoliv celou knihovnu. Pro běžné čtení ale sáhnu stále ještě raději po papírové knize, mám ráda tu vůni i šustění stránek...*

JH: *S elektronickými knihami jsem začal před osmi lety a dneska už mi šustění papíru nechybí. Papírové knihy, ale určitě z regálů nezmezí. E-booků je sice k dostání hodně, ale jedná se především o díla, kterým už uplynula ochranná lhůta autorské licence. Nové tituly jsou k dostání spíše výjimečně, ale zlepšuje se to. Celkem to chápu. Je to byznys a snadné možnosti kopírování a sdílení knih na internetu snižují nakladatelům zisky. Na druhou stranu vnímám, že právě ti z nejpilnějších čtenářů kvůli stále vysoké ceně e-booků vytvářejí komunity, kde si tyto knihy nelegálně kopírují.*

- A co říkáte kvalitě literárních časopisů vydávaných u nás?

ZH: *Jestli máte na mysli mainstreamové literární časopisy, tak těm se raději vyhýbám. Raději si přečtu ČAJ.*

- V Čechách existuje i řada literárních soutěží. Myslíte si, že mladých autorům můžou tyto soutěže pomoci v další tvorbě?

ZH: *Ano i ne. Soutěží je na můj vkus až moc, otázkou zní, kdo a jak díla mladých autorů hodnotí. Prošla jsem mnoha soutěžemi a s dost smíšenými pocity. Většina soutěží mě spíše zklamala. A to si nemůžu stěžovat, že bych nebyla úspěšná. Když ale člověk není slepý, tak vidí ty nešvary – od porotců-starců s neschopností přiblížit se pohledu mladé generace, přes bezkritériální hodnotící systém až po kamarádčkování porotců a oceněných. Soutěže jsou o umění zacházet s křehkou důvěrou a většinou z nich tato dimenze naprosto chybí. Literární soutěž je navíc dost bizarní – jak posoudit, že některé dílo doběhlo do cíle první, jiné druhé, další třetí atd.??? Každé je svým způsobem originál a každé si může najít svého čtenáře. Lepší je s autory pracovat a rozvíjet jejich talent. Pokud tam teda nějaký je.*

- Působíte na Univerzitě Hradec Králové, máte kontakt s mladými lidmi a autory vůbec. Jaký je mezi mládeží zájem o literaturu a nebojíte se o její budoucnost? Nebudeme za pár let číst jen komiksy?

JH: *Většina našich členů je nějak spjata s Univerzitou Hradec Králové. Přestože je situace jiná, než před 20 lety, tak se jedná stále o místo regionální intelektuální elity a tu a tam se pár zájemců o literaturu najde. Na jednu stranu máme v průměru více času a více čteme, na druhou stranu se u mladých lidí zhoršuje schopnost využívat veškeré bohatosti českého jazyka porozumět psanému textu, a to pak ani komiksy nepomohou.*

ZH: *Já působím na univerzitě v Pardubicích, konkrétně na Katedře sociálních věd. Zájem o beletrii není u našich studentů valný, on obecně zájem o knihy jako takové stále klesá. Nahrazují je jiná média. Žijeme v době, kdy dominuje spíše vizuální kultura. Paradoxně však třeba filmy dokážou přilákat lidi zpět ke knize, když se pídí po předloze své oblíbené ságy... A pokud jde o komiksy, tak už možná i ty budou časem pro čtenáře příliš namáhavé. Je fakt, že někteří studenti mi připadají jako negramotní už nyní. A zároveň se mezi nimi najde pár jedinců, kteří vynikají, zajímají se, čtou, nemají problém si koupit knihu nebo si i s vyučujícím o literatuře popovídat.*

- Doufám, že se s vámi v brzké době sejdeme v Jičíně. Byli jste na našem lednovém “Setkání s d’áblem.” Jak vás Jičín oslovil?

ZH: *V Jičíně se mi líbilo moc. Město jako takové mě oslovilo už dávno a jeho okolí ještě víc – během studií jsem se opakovaně účastnila Šrámkovy*

Sobotky. Pro mě je to literární krajina, která mě inspirovala i ve vlastní tvorbě. Pořad "Setkání s ďáblem" mě nadchl, budu se proto moc těšit na Zahradu poznání v květnu, kam jsme pozváni.

Za rozhovor poděkoval Václav

ŠKRABÁKOVA EXPEDICE

V dubnovém čísle ČAJe se věnuji Spolku přátel krásného slova z Hradce Králové, který vznikl v roce 2003. Jeho důležitou součástí je i vydavatelský program „Škrabáková expedice“, v jehož rámci vyšly tři knihy. Tou první je kniha Jaroslava Svobody „**Houboatlas aneb Houbařův Hradec Králové**“, o druhé jsem psal v lednové Kobře v rukrice „Řekni mi, co čteš ...“ a jednalo se o fantasy román Zuzany Hlouškové „**Čtyři klíče**“.

Třetím počinem je v listopadu 2012 vydaná „mozaika příběhů v žánru re-pre“ kolektivu autorů Jan Hloušek, Jaroslav Svoboda, Lukáš Vaníček, Vojtěch Erbrt a Zuzana Hloušková „**Odpor je zbytečný**“.

Jedná se o soubor volně navazujících povídek v žánru re-pre, což je, jak jsem se nechal poučit autory, cituji: „real prediction = reálná předpověď“ nový žánr, který vznikl na prahu třetího tisíciletí, když královéhradečtí autoři Jaroslav Svoboda a Jan Hloušek zjistili, že se motivy jejich sci-fi povídek začínají objevovat v reálném životě.“

První povídka začíná vstupem nového vědeckého pracovníka Hynka Krásy na Katedru společenských studií jedné nejmenované univerzity a jeho potížemi nejen s výpočetní technikou. Podle mého názoru nejhumornější je povídka Achillova pata, kde autoři líčí potíže staršího vědeckého pracovníka Achilleuse Paty s počítačem a jeho komunikaci se správcem sítě, která končí málem tragicky. Ale nakonec děkan Bohdan Vznětlivý, vše vyřeší, když dá zcela konkrétní příkaz: „s konečnou platností Vám zakazují přístup do univerzitní počítačové sítě a vracím Vám psací stroj.“

Další povídky nás zavedou přímo do centra světového výzkumu informačních technologií ve VistaVille, kam míří Hynek Krása v limuzíně společnosti Malý&Slabý, což je firma, která se vyskytuje v knize velmi často. Například její program na policejní služebně značně zkomplikuje život Stavrosi Agathangelosovi Kodluhovi v povídce Případ krtek. Zajímavá je i povídka Týden v tiché firmě, kde mladý zaměstnanec nepřijde ke štěstí, když stomilionovou zakázku získá konkurence. V povídce Callcentrák se zase čtenář dozví, jak to dopadne, když do firmy vstoupí TIRAN = Testovací Inteligentní Rastrový Automatický Nanobot.

Nebudu vás seznamovat se všemi povídkami, i když by si to určitě

zasloužily, ale přečtete si je sami. Zdařilá knížka nás v záměru dovede do daleké budoucnosti, kde profesor Achilleus Pata III. založí na Satvě život. Dozvíte se, jak obtížné bude používání toalety, když se toaletní program Sifon Omega po přepólování stane uzavřeným trezorem.

Knihu vám všem vřele doporučuji, neboť se nejen zasmějete, ale i poučíte. Víte, co je to například „manažerská ruleta“? To vše a spoustu dalších potřebných informací pro život ve 3.tisíciletí vám kniha pětky autorů z Hradce Králové přináší.

Navíc vás obsah knihy donutí i přemýšlet, třeba nad tím, jak se s postupujícím rozvojem techniky vyrovná člověk. A co bude lidstvo dělat, až se „reálná předpověď“ z knihy „Odpor je zbytečný“, stane realitou.

Přeji všem autorům a Škrabákově expedici další zdařilé knížky a hodně spokojených čtenářů!

Václav

**„Mnohem výživnější pro mne ovšem je,
podílet se na literární kultuře, zkrátka literaturou žít.“**

ROZHOVOR : LUKÁŠ VAVREČKA

Lukáš Vavrečka se nedávno stal po dlouholeté předsedkyni Marcele Marboe novým předsedou Střediska východočeských spisovatelů. O jeho bohaté autorské či vydavatelské činnosti se můžete přesvědčit na <http://www.lukasvavrecka.cz/>. Ale přece jenom mi to nedalo a dovolil jsem si jej vyzpovídat pro náš časopis.

- Vystudoval jste kulturní dějiny na Univerzitě Pardubice, kde žijete, a na svých stránkách uvádíte, že ... cituji: “žíví se jako sazeč, designér

knížní a katalogové sazby a příležitostně jako jazzový pianista.” Váš kulturní záběr je rozsáhlý, co vás opravdu živí?

Ve skutečnosti je toho mnohem víc, co mě živí. Baví mě ona různorodost, nenechává mě ustrnout v jednom bodě. Způsobuje, že se mi žádná z prací nemůže v krátkém čase zprotivit, protože ji rychle střídá jiná. Několik let jsem se živil především knižní sazbou, zkrátka jsem sázel knihy na zakázku. Později jsem začal vyhledávat autory, kteří si přáli specifický typ sazby, který by určitým způsobem korespondoval s jejich autorským záměrem. Dělal jsem tak zkrátka design knižní sazby na míru. A do toho tu a tam nějaký ten kalendář nebo katalog.

Po nocích píšu nebo vyhrávám na piáno, protože mě to baví, občas si toho někdo všimne a pozve mě někam hrát za peníze. Taky hudebně doprovázím improvizací divadlo. V poslední době ovšem značnou část mých příjmů tvoří stipendia a fotografování starožitností pro e-shop. Jeden by si řekl, že se to nedá dlouhodobě zvládat. Já si na to ale nějak uvykl. Až mě to přestane vyhovovat, nejspíš se zase plně vrátím ke knižní sazbě, protože na té mohu pracovat doma a kdykoliv. S čím jsem se nikdy nedokázal vyrovnat, byla pevná pracovní doba a vstávání v brzkých ranních hodinách. Pro mne den začíná kolem poledne.

- Psal jste už na střední škole, jak o tom svědčí román Revolucionáři (vyšel v roce 2005). Co vás k umění a literatuře přivedlo?

Už na základní škole jsem měl nezdolnou potřebu chrlit množství próz s detektivní tematikou. Že má být literatura také umění, to jsem slyšet nechtěl, mně šlo především o množství. A pak se něco zlomilo, když pro mne zápletky svou důležitostí. Tehdy jsem se zaměřil na všechno ostatní od myšlenkového poselství (a přirozeně pubescentního světabolu) po záležitost formy a stylu. Napětí jsem vyměnil za peripetie milostné a počal mísit prózu s poezií, což mi vydrželo do dneška. Ostatně tématu poezie v próze a próza v poezii se věnuje i má zatím nedokončená disertační práce. Román Revolucionáři se pohybuje někde na rozhraní onoho rozčarovaneho bolestinství a mé vzrůstající touhy experimentovat nejen s kompozicí. Přešel jsem od jednoho pólu k druhému: Zatímco jsem začínal jako tvůrce homogenní masy, dnes hýčkám a zastříhuji různotvaré bonsaje typu Idealistický román (2009) nebo Partitura (2011), snažím se o to, aby každá nová kniha byla v mnoha směrech odlišná od předchozí. Každá je pro mne tedy novou výzvou i prací na několik let.

- Jak moc vám pomohlo studium na vysoké škole v literární činnosti?

Rozhodně mě motivovalo. Mám ovšem na mysli ono studium v širším slova smyslu. Všechna ta práce, setkávání a sedánky s lidmi uvažujícími o literatuře mě posouvala dál, pomáhala mi utřídit si myšlenky a probouzela ve mně zájem o literární kulturu. Poznal jsem, že hodně číst a hodně psát je jedna strana mince. To je ta soukromá potěcha, seberealizace a uspokojení. Mnohem výživnější pro mne ovšem je, podílet se na literární kultuře, zkrátka literaturou žít.

- Máte nějaké literární vzory?

Na tuto otázku se Vám pokusím odpovědět citací ze vznikající novely Hyperprostor: “Vždycky jsem chtěl něco napsat. Alespoň, kam mi paměť sahá. Chtěl jsem napsat Utrpení mladého Werthera, ale nějak už jsem to nestihl. A taky Jaro ve Fialtě nebo Spojité nádoby. Nepovedlo se a bývalo by se nepovedlo ani, kdybych k tomu příležitost měl. Ale je pravda, že stále ještě vím, co chci číst a co chci psát. A poněkud ještě se domnívám, že bych měl. Navíc mám pocit, že kdybych nevěděl, co chci psát, znamenalo by to, že nevím, co se sebou.” Poslední rok bych nejraději psal Jákobův pokoj se vši poetickou popisností Virginie Woolfové, ovšem s vypravěčskou lehkostí Jiřího Kratochvila, plný milostného rozechvění, kterým mě fascinují povídky Vladimira Nabokova, a absurdních situací jako vystřižených z Gombrowiczova Ferdydurka.

- S jakými plány a představami jste vstupoval do funkce předsedy SVČS a co byste chtěl změnit v činnosti organizace východočeských autorů?

Rád bych, aby tato organizace jednak přispívala k navazování nových vztahů mezi jednotlivými tvůrci a jejich následnému utužování, jednak, aby tyto autory propagovala. Aby členství ve Středisku východočeských spisovatelů v očích zainteresované veřejnosti znamenalo, že autor dosáhl jisté nezanedbatelné mety, a aby se presentace sebe jako autora stala v tomto společenství snazší a účinnější. Z toho hlediska jsem se začal při plánování aktivit Střediska soustředit na možnosti publikačních výstupů. Jde mi o to, poskytovat publikační prostor, kde by se stávající členové potkávali s potenciálními, publikační prostor, který seznámí regionální čtenářstvo s tvorbou východočeských autorů, upozorní na ně samotné i na ediční činnost Střediska jako takovou.

Autorské čtení jako způsob presentace autorů je možné víceméně pouze, když autor publikuje. Pro velké množství mladých a začínajících autorů je však obtížné dosáhnout na samostatnou knižní publikaci, proto se zdálo založení východočeského literárního čtvrtletníku jako praktické řešení, které prospěje oběma stranám. Aktivita typu čtení byla dříve mnohem více na zřeteli, ještě vloni představovala nejviditelnější složku činnosti Střediska. Já ale vycházím z toho, že autor nejprve píše, pak publikuje a pak své texty osobně prezentuje. Čím více autorů bude mít tedy možnost veřejně publikovat, tím více jich bude pořádat autorské večery.

- Co momentálně chystáte, na čem pracujete?

Momentálně se zabývám koncepcí antologie Sever, západ, východ. Ta by totiž měla letos na podzim vyjít namísto tradičního tematicky zaměřeného sborníku. Před časem vyšel čtvrtý díl antologie zaměřující se na Jeseníky. Na podzim bych rád za pomoci SVČS představil Východ a Vysočinu. Myslím, že je to důležitý krok pro regionální literární kulturu a že jen otázkou času, kdy jej budeme muset učinit, abychom se objevili v kontextu české literární kultury a její rozmanitosti.

- Jste zároveň šéfredaktorem literárního čtvrtletníku Partonyma. Mohl byste tento časopis našim čtenářům přiblížit?

Jak už jsem zmínil, Partonyma je tematický východočeský literární čtvrtletník, který sdružuje regionální literární tvůrce, ale i výtvarníky, fotografy aj. V současné době sestává ze čtyř částí, které se věnují odborné esejistice, literární kritice, představování jednotlivých autorů, zprostředkování výsledků aktivit Střediska, ale především vlastní literární tvorbě. Založili jsme jej na počátku roku 2012, dnes můžete najít tištěnou Partonymu ve vybraných knihovnách, literárních kavárnách, klubech a dalších centrech literární kultury po celých Východních Čechách a Vysočině. V elektronické podobě je vždy volně ke stažení na nejen stránkách SVČS.

Od začátku úzce spolupracujeme s Katedrou literární kultury a slavistiky na Univerzitě Pardubice a snažíme se do redakční práce zapojit studenty tamějších Historicko-literárních studií i akademické pracovníky.

Zatím vyšla tematická čísla: Underground (1/2012), Experiment (2/2012), Návraty k romantismu a současná environmentální tvorba (3/2012),

Civilismus, industriál a poetika města (4/2012), Ars Erotika (5/2013) a připravují se Slova o psaní, psaní o slovech (6/2013).

Paralelně byla spuštěna internetová revue <http://www.facebook.com/Partonyma>, kde se objevují aktuality z literárně-kulturního dění především v regionu.

- Patříte mezi mladou nastupující generaci autorů, snad příliš neprozradím, když napíšete, že jste ročník narození 1987. Jak vnímáte literární budoucnost? Co třeba tištěné knihy versus E-knihy?

Dokud e-knihy znamenají jednodušší, rychlejší a levnější způsob šíření slova od autorů ke čtenářům, nic proti nim nemám. Je jich čím dál tím více, ale to neznamena, že by měly papírové knihy vymizet. Jen se stane větší prestiží si nějakou tištěnou knihu opatřit. Třeba se jednou přiblížíme době, kdy vlastnictví knihy jakožto předmětu, opravdu o něčem vypovídalo - tehdy o sociálním statutu, dnes pravděpodobně o skutečném zájmu o knihu jako artefakt a literární kulturu jako takovou. E-knihy totiž stále nejsou o tolik levnější než jejich tištěné sestry, aby bylo z ekonomického hlediska rozhodování, zda si pořídit tištěnou nebo elektronickou verzi, tak snadné. Zdá se to paradoxní, když uvážíme, že více než padesát procent z kupní ceny knihy tvoří náklady na materiál a tisk. Osobně zcela propadám audioknihám, ty jsou ovšem bohužel většinou nejdražší. Umožňují mi pracovat a současně poslouchat příběh, vyprávění. Mám pocit, jako bychom se s audioknihami vraceli do dětství nebo časů, kdy se příběhy šířily nejvíce ústní lidovou slovesností. Na poslechu mluveného slova je cosi prapůvodního, co mě v současné době přitahuje o poznání více než znaky na papíře.

Přeji vám hodně úspěchů v nelehké funkci a ještě více literárních úspěchů, vydaných knih a spokojených čtenářů Václav

Ilona PLUHAŘOVÁ: SMLOUVA S ĎÁBLEM

Vypravěč: "Drrrr!" řinčí budík časně ráno a spisovatel Pisátko se znaveně probouzí.

Kousne do okoralého chleba, zapije drsné sousto vodou a pouští se do práce. Píše. Zkoumá svět. Píše. Varuje před nebezpečím? Píše. Hledá pravdu. Píše. Brání život. Píše. O lidech. Nastavuje jim zrcadlo.

Budík ukazuje půl osmé. Pisátko musí spěchat. Spěchat ke svým dětem, ke svým žákům. Učí je číst, učí je psát. Avšak! Často mu vzdorují, odporují, mají svůj rozum.

"Ó, jaká to trýzeň! Ó, jaká to trýzeň!"

Domů se vrací nadměru vyčerpaný. Sní pár brambor, zapije je mlékem a znovu se pouští do práce. Noviny už na jeho články čekají. Znovu píše o světě, varuje před nebezpečím, hledá pravdu, zajímá se o lidi. Den za dnem, týden za týdnem, rok za rokem. Stále píše.

Říkají mu: "Dobře píšeš, Pisátko. Ale lidi to nezajímá."

Říkají: "Dobře píšeš, ale protože to lidi nezajímá, málo platí."

Denně žije v úzkosti a obavách.

Pisátko: "Budu i zítra dobře psát? Budou mé řádky ještě zítra milostivě čteny?"

Vypravěč: Denně trhá svou duši jako listy z knihy a stránky jeho duše odlétají do světa. Ó, jak tvrdý chléb. A jak nejistý.

Hned zítra mu mohou říci: "Již nejsi oblíben. Již nejsi čten."

Hned zítra může ztratit to málo, jež zatím dostává. Avšak! Nač vzdychat.

Musí psát a psát. Je přece spisovatel. Ale co psát? Obyčejné věci o obyčejném životě?

Ach, jak rád by psal krásné knihy. Už je má v hlavě. Jen je svěřit papíru.

Ach, kdyby se lidem líbily. Kdyby ho za to měli rádi. Byl by pak slavný. A tím i bohatý. Měl by všeho dost.

Je půlnoc. Pisátko znaveně odloží pero. Má hlad. Má špatnou náladu. Zlobí se na své chudé povolání.

Tu se zavlní záclony.

Ďábel: "Bud' zdrav, Pisátko!"

Pisátko: "Kdo jste, pane?"

Ďábel: "O půlnoci přec jen ďábel sám. Nabídku pro tebe Pisátko mám."

Pisátko: "Jakou jen?"

Ďábel: "Pomohu ti, Pisátko. Budeš nadpozemsky schopný literát. Tvé pero ti bude v rukou hrát. Tvé knihy ohromí dost, získáš vysoký post. Staneš se slavným, bohatým, měl bys všeho dost."

Pisátko: "Co za to žádá nezvaný můj host?"

Ďábel: "Nic. Jen slib."

Pisátko: "Co slíbit mám?"

Ďábel: "Že půjdeš se mnou, když někdo třikrát odsoudí tvé knihy."

Pisátko: "Ó, jaká podmínka! Neříkals, že mé knihy by neměly chyby?"

Ďábel: "Však právě! Vidiš, Pisátko, mě pochopíš zakrátko. Tvé knihy nebudou mít chyby, a i kdyby, kdo by si dovolil odsuzovat směle slavného a bohatého spisovatele."

Pisátko: "Toť pravda, tedy přijímám, s tebou do spolku se dám."

Ďábel: "Dobrá, když uděláš, co ti poradím, nepocítíš další splín."

Vypravěč: Ďábel ukáže na knihovnu.

Ďábel: "Nejdřív, zbav se všech svých hloupých knih. K čemu historie, zeměpis, lidská filozofie, či jiné. Lidi nejvíc láká hřích. Vraždy, násilí a hrůzy, to jsou dnešních lidí múzy."

Vypravěč: Pisátko váhá. Avšak s čertovou pomocí, rychle s regálem knih zatočí.

Ďábel: "Teď dej mi své pero!"

Vypravěč: Pisátko znovu váhá. Další čertův trik?

Ďábel: "Dej, jen dej, budeš obdivován, slavný a bohatý."

Vypravěč: "Pisátko váhal, nakonec dal, svou duši čertu zaprodal."

Dál se má dobře. Píše. Vymýšlí vraždy, násilí a hrůzy. Ó, jak poutavé a žádané to čtení. Čte bohatým a slavným. Všude stoly plné jídla, sklepy nadité vínem. Pisátko píše a píše. Žije ve svém světě. Náherna! Ráj!

"Drrr!" ozve se jednou ráno.

Ale není to Pisálkův budík. Venku začíná válka. Venku, kde Pisátko dlouho nebyl.

Čas plyne.

Pisátko: "Hrůza, ďáble, kdo bude nyní číst mé knihy. Koho zajímají vraždy, násilí a hrůzy, kterých je všude plno."

Vypravěč: Pisátko vychází po dlouhé době ven.

"Proč přišel ten, kdo začal válku?" slyší ptát se lidi.

Nikdo neví, nikdo se nezajímal o historii. Historií byly jen vraždy, násilí a hrůzy.

"Odkud přišel ten, kdo začal válku?"

Nikdo neví, nikdo se nezajímal o zeměpis a už vůbec o mapu. Mapovány byly jen vraždy, násilí a hrůzy.

"Kdo je ten, kdo začal válku?"

Nikdo neví, nikdo se nezajímal o lidi. Jen o jejich vraždy, násilí a hrůzy.

"Proč jsme nebyli před nebezpečím varováni?" ptá se dav vyděšených lidí.
"Kdo nám odpoví? Stoly prasklé pod tíhou jídla? Vypité sklepy s prázdnými lahvemi?"

"Kdo byl povinen nás varovat?"

"Přeci spisovatel. Pisátko! On přece denně pozoroval svět, když my, s hlavami skloněnými tvrdě pracovali."

"My žalujem, tě, Pisátko, spisovateli, žes nevaroval svět!"

Pisátko se stydí.

Válka pokračuje. Vraždy, násilí a hrůzy sílí. Světem se nese vyčítavý hlas:

"Jsi horší než nepřítel, spisovateli, Pisátko. Jsi lidmi žalován, že v tvých knihách ukázal jsi vraždy, násilí a hrůzy. Tvé knihy jsou návodem nepřítele. On schovává se za ně. Říká, to ne já, ale on. Jeden z vás!"

Pisátko se brání.

Pisátko: "Lidé, jak jste nespravedliví! Já přizpůsobil se vám. Vás zajímaly vraždy, násilí a hrůzy. Četli jste je raději, než mé psaní o světě, o nebezpečí, o pravdě, o vás samotných. Nic z toho jste slyšet nechtěli."

Vypravěč: "Nechtěli," zní hlasy lidu, "ale měli!"

A je to pravda. Jak bolestné prozření. Pisátko se kaje.

Pisátko: "Žaluji sám sebe, že jsem své pero ďáblu zaprodal. Poctivost spisovatele vyměnil jsem za bohatství a slávu. Ztratil jsem smysl života. A přitom! Vždyť jsem chtěl jen psát. Ale co psát? Nebylo o čem. Nepsal jsem o obyčejných věcech, o obyčejném životě."

Vypravěč: Pisátko je proklet.

Propadl peklu.

Spravedlivě.

Duši mu svírá zoufalství.

"Kdo bude zkoumat svět?"

"Kdo bude varovat před nebezpečím?"

"Kdo bude hledat pravdu?"

"Kdo bude bránit život? Nezhyne jeho vinou?"

"Co lidé? Kdo nastaví jim zrcadlo?"

Pisátko přemýšlí, s ďáblem na krku.

Ďábel ho dusí. Ďábel! Vlastní vina a zmar.

Vzpomněl si na svůj dřívější život. Skromný, ale poctivý. Na svoje děti. Na své žáky. Musí být už dospělí. Určitě vzdorují, odporují, mají svůj rozum.

"Ó, jaká to úleva! Ó, jaká to úleva!"

Naděje v ohni pekelném.

Václav FRANC : MIMOŘÁDNÉ VOLBY V DOLNÍ LHOTĚ

Po poslední veřejné schůzi obecního zastupitelstva nezůstal kámen na kameni. Rozhádali se všichni, zvolení zástupci lidu odstupovali jeden po druhém, až nakonec nezbylo nic jiného než vypsát nové, tentokrát mimořádné volby. Jenže kdo se ujme vlády ve Lhotě, když bývalý starosta Jindra Hujer zklamal důvěru lidu, získanou v minulých volbách?

Inu třeba právě Anna Hujerová, dosud jeho zákonitá manželka, ale kdo ví, jak tento jejich svazek dlouho vydrží, když Ance došla trpělivost a rozhodla se, že by to, cituji : "Ve Lhotě měly vzít do ruky ženský!" a postavila se do čela kandidátky žen.

U Hujerových to vypadalo dlouho na tichou domácnost, zvláště když se starší syn Franta Hujer rozhodl, že ani on už nechce úpět pod tvrdou rukou otce a založil si vlastní kandidátku, tentokrát složenou členy hasičského sboru. I on stál v čele a v hospodě agitoval mezi potencionálními voliči.

Ani Karel Hujer, mladší bratr Franty nechtěl zůstat pozadu, a tak s fotbalisty založil vlastní kandidátku a, jako útočník místního Sokola a střelec rozhodujícího gólu v derby s Horní Lhotou, měl plné právo postavit se do čela kandidátky.

Jenže ani Jana Hujerová, nejmladší ratolest Hujerových, nechtěla zůstat stranou, a tak vytvořila kandidátku místní mládeže. její volební motto: "Nebudou o nás rozhodovat staré struktury!" určitě přiláká voliče i Mirka Kopeckého, který kandidoval na druhém místě na kandidátce sportovců, protože to byl šlachovitý elegán, brankář a opora mužstva, ale především se Janě líbil jako chlap a tak doufala, že ...

Čím se blížil termín voleb, situace v chalupě Hujerových houstla a houstla. Hujerová odmítala práť svým volebním konkurentům spodky a špinavé fusekle, ačkoliv se špinavé prádlo rodiny pralo na veřejnosti, před přísným zrakem voličů. Hujer zase nechtěl plnit svoje manželské povinnosti na loži a navíc kropit ředkvičky, které si vysázela na záhonky u chalupy jeho dosud zákonitá choť. Franta trávil většinu času raději v hospodě, Karel zase mezi čutálisty, které chodila kontroloval i Jana, aby se jí náhodou Mirek nezálaskoval jinde.

Vrcholil boj na život a na smrt.

Nevím, jak by to všechno dopadlo, kdyby volební kampaň trvala ještě o nějaký ten pátek déle, ale nakonec občané Dolní Lhoty vhodili volební lístky do urny v místní škole a čekali, co se bude dít dál.

Někteří sýčkovali, že to zase špatně dopadne, že budou brzy nové volby,

ale starý Procházka, co ještě pamatoval císaře pána, jim oponoval: "Však voni se vždycky ti nahoře nějak dohodnou!"

No a jak to dopadlo? Volební matematika je neúprosná, takže v rozhádané obci s tolika kandidátními listinami nakonec do zastupitelstva prolezlo z každé kandidátky jen pár lidí, většinou ti, co byli na prvních místech. A začalo povolební vyjednávání, Jindra přišel k rozumu a večer si to s Andulou v posteli vyříkali, takže ráno zase Anka naplnila automatickou pračku. Špinavé prádlo se vypralo a v zastupitelstvu Dolní Lhoty zasedlo 5 členů rodiny Hujerových, navíc podpořeno Mirkem Kopeckým, prakticky dalším členem rodiny, který čekal s Janou Hujerovou radostnou událost, neboť, jak se později ukázalo, trénovali spolu individuálně v kabině místního Sokola v nočních hodinách.

V obecním zastupitelstvu to klape, lidi sice remcají, že si Hujerovci pěkně nahrabou, ale kdo ví, co rodina Hujerových vymyslí za čtyři roky u příštích voleb, aby se zase udrželi u korýtek. Ale mají kontakty, peníze a moc a lidi v Dolní Lhotě by si pro korunu nechali koleno vrtat. A Hujer jako živočišár dobře ví, kdo si co ukradl v kravině, a když nepomůže negativní motivace, tak nějaká ta pozitivní motivace, třeba místo ve stavební partě obecního úřadu, však to znáte, každý má nějakou tu svoji slabost a nakonec slovo pana starosty má pořád v Dolní Lhotě svoji váhu, vždyť o tom psal i místní zpravodaj, kde šéfredaktorkou je jistá Ilonka Dlouhá, a ta má prý nadstandardní vztahy s Frantou Hujerem, nyní referentem, co má pod palcem v Dolní Lhotě školství, mládež a tělovýchovu.

A to jednou takhle večer napadlo Anku, že by to mohli zkusit i ve velké parlamentní politice, ale ... jen nevím, jestli už Hujerovu rodinu někdo nepředběhl. Vždyť co je volební kampaň, vlastně praní špinavého prádla a nakonec ... "já to říkal", smál se starý Procházka a pokuřoval ve stínu lípy ze své fajfky.

ČAJ pro chvíle pohody

č.79 ,duben 2013, ročník XII

Vydáno 7. dubna 2013 v Nové Pace

Redakce: Václav Franc, K Hájku 1724, 509 01 Nová Paka

Franczub@seznam.cz

Grafická úprava titulní strany Jozev dŘevník Borovský
Interní tiskovina LISu

TEXTY NEPROŠLY JAZYKOVOU ÚPRAVOU!